

نقش کلیدی نیروی انسانی در توانمندسازی توسعه گردشگری

گردشگری به ترین تحرک اجتماعی با پیامدهای فرهنگی، اقتصادی و فضایی متعددی همراه است. به این جهت، اثربخش کردن هرچه بیشتر توسعه گردشگری و ارتقای پیامدهای مثبت آن، نیازمند شناخت و توجه ویژه به توانمندسازی است. نتایج یک پژوهش نشان می‌دهد که مولفه‌های توانمندسازی جوامع محلی (از بعد مشارکت)، نیروی انسانی (یعنی تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان) و رقابت‌پذیری مقاصد گردشگری با توانمندسازی توسعه گردشگری رابطه معناداری دارند.

این پژوهش که از سوی محمدتقی رهنمایی، اسماعیل علی‌اکبری و اسماعیل صفر علی آذربایجان غربی صورت گرفته، همچنین حاکی از آن است که از بین مولفه‌های گفته‌شده، مولفه توانمندسازی نیروی انسانی (تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان)، بیشترین تاثیر را بر توسعه گردشگری این استان دارد. در برخی پژوهش‌های گرفته به تاثیر فرهنگ هویت محل در افزایش تعداد گردشگران، توانمندسازی فرهنگ مشارکت محلی، چند بعدی (اجتماعی، اقتصادی، روانی و سیاسی) فرایند توانمندسازی و توانمندسازی به‌عنوان روش نوین جهت بقا در محیط رقابتی تاکید شده است. پژوهشگران معتقدند با توجه به اهمیت گردشگری رشد و توسعه اقتصادی و فرهنگی کشورها، لزوم توجه به این فعالیت و تلاش برای توانمندسازی آن و شناساندن جاذبه‌های گردشگری با تاکید بر توسعه منطقه‌ای امری ضروری است و سرمایه‌گذاری در این بخش، دارای آثار و تبعات اقتصادی-اجتماعی است که به وسیع‌ترین و متنوع‌ترین بخش درآمدزایی و کسب درآمدهای ارزی با تاکید بر برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای در سطوح محلی، ملی و بین‌المللی، کشورها سخت در تلاش هستند تا با ایجاد نظام‌سازی، منابع خود را در عرصه گردشگری مورد بهره‌بینه قرار دهند.

در واقع، یکی از راه‌های به‌دست آوردن مزیت رقابتی در شرایط فعلی، با توجه به تغییرات محیطی سریع، توانمندسازی است؛ زیرا توانمندسازی نوعی راهبرد کلان و قابل‌قبولی است که از آن برای بهبود مستمر استفاده می‌شود. برخی محققان، توانمندسازی را یکی از نویدبخش‌ترین مفاهیم دنیای کسب و کار دانسته‌اند که کمتر به آن توجه شده و به های فراوان درباره فوائد توانمندسازی، بهره‌برداری از آن اندک و ناچیز بوده است ولی امروزه توانمندسازی به موضوع روز به تعبیری دیگر و از دیدگاه پژوهشگران در این تحقیق، توانمندسازی گردشگری فرآیندی است که در آن از طریق توسعه و گسترش نفوذ و قابلیت مسوولان و تصمیم‌گیران، مشارکت موثر جوامع محلی و تجهیز و ارتقای کیفیت مقاصد گردشگری از جمله ارتقای توان رقابتی مقاصد گردشگری، به بهبود مستمر عملکرد مقاصد گردشگری در عرصه ملی و بین‌المللی کمک می‌شود. به عبارت دیگر توانمندسازی یک راهبرد توسعه و شکوفایی است و فرایند دائمی است که در محیط پویا در سطوح متفاوت مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

با توجه به یافته‌های مطالعه حاضر نیز جهت بررسی عوامل مختلفی که بر توانمندسازی توسعه گردشگری استان آذربایجان غربی تاثیرگذار هستند، مولفه‌های مطرح شده در سوال تحقیق، مورد تحلیل واقع شدند و چنین استنباط شد که توانمندسازی از عوامل مهم برای حضور و بقا در بازار گردشگری است که خود تحت‌تاثیر توانمندسازی مولفه‌های نیروی انسانی سازمانی (مسوولان و تصمیم‌گیران گردشگری)، جوامع محلی (از بعد مشارکت) و رقابت‌پذیری مقاصد گردشگری (ارتقای کیفیت خدمات و محصولات) است؛ یعنی بین توانمندسازی توسعه گردشگری استان و این سه متغیر رابطه معناداری وجود دارد. چنانچه اشاره شد از مولفه‌های مطرح شده نیز توانمندسازی نیروی انسانی سازمانی (مسوولان و تصمیم‌گیران)، بیشترین تاثیر را در توانمندسازی توسعه گردشگری استان دارد.

بنابراین یافته‌های مطالعه حاضر با پژوهش‌های صورت‌گرفته همسو است و می بین استنباط کرد که عوامل موثر بر توانمندسازی توسعه گردشگری می‌تواند به‌عنوان مهم‌ترین عوامل پویایی و اثربخشی هرچه بیشتر گردشگری مورد توجه قرار گیرد؛ چراکه نیروی انسانی توانمند، بهره‌ورتر و نوآورتر است و محصولات و خدمات را با کیفیت بالاتری نسبت به نیروی انسانی ناتوان ایجاد می‌کند و توان رقابتی مقاصد گردشگری نیز ارتقا می‌یابد. با وجود نیروی انسانی توانمند، زمینه‌های مشارکت موثر جوامع محلی نیز فراهم شده و در نتیجه، توسعه مقاصد گردشگری کارآمدتر می .